

TAKTINEN NEUVOTTELU

Tietoisuuden lisääminen ja käytettävyyden tehostaminen poliisin operatiivisessa toiminnassa

Veera Auvinen

9/2020

Tiivistelmä

Tekijä(t) Veera Auvinen	Tutkinto Poliisi (AMK)
Julkaisun nimi Taktinen neuvottelu – Tietoisuuden lisääminen ja käytettävyyden tehostaminen poliisin operatiivisessa toiminnassa	Julkisuusaste Julkinen, luvut 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7 ja 3.8 salassa pidettäviä suojaustasolla III Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (21.5.1999/621) 24§ 1 mom. 5. kohta
Ohjaaja Heikki Asunta & Jani Niemi & Henri Kärki	Opinnäytetyön muoto Tutkimuksellinen opinnäytetyö
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyössä tutkitaan Suomen poliisissa yleisjohtajina ja kenttäjohtajina toimivien poliisien tietoisuutta taktisesta neuvottelusta ja sen ryhmän toiminnasta. Lisäksi selvitetään, kuinka paljon taktisen neuvottelun ryhmää käytetään. Työn näkökulma on yleisjohtajina ja kenttäjohtajina toimivien poliisien tietoisuudessa.</p> <p>Opinnäytetyö on toteutettu laadullisena eli kvalitatiivisena kyselytutkimuksena. Tutkimuksessa kartoitetaan yleis- ja kenttäjohtajien tietoisuutta taktisesta neuvottelusta ja ryhmän toiminnasta sekä ryhmän käytettävyyttä operatiivisessa kenttätoiminnassa tällä hetkellä. Kyselytutkimus suoritettiin sähköpostitse valikoituneilla poliisilaitoksilla toimiville yleis- ja kenttäjohtajille.</p> <p>Tulokset osoittavat, että tietoisuudessa ryhmästä ja sen toiminnasta on eroavaisuuksia, mutta pääsääntöisesti tulokset osoittavat tietoisuuden olevan hyvällä tasolla. Tuloksista käy myös ilmi, että taktisen neuvottelun ryhmää tulisi käyttää nykyistä enemmän.</p>	
Sivumäärä 26 + 1 liitesivu	Tarkastuskuukausi ja -vuosi 09/2020
Avainsanat Taktinen neuvottelu, yleisjohtaja, kenttäjohtaja, tilanneorganisaatio, kvalitatiivinen menetelmä, kyselytutkimus	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 TUTKIMUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	5
2.1 Kvalitatiivinen menetelmä.....	6
2.2 Teemahaastattelu.....	7
2.3 Kysely.....	7
3 TAKTINEN NEUVOTTELU	8
3.1 Tietoperusta	8
3.2 Historia	9
3.3 Yleistä.....	10
3.4 Suomen poliisin taktinen neuvottelu	10
3.5 Aktiivinen kuuntelu.....	10
3.6 Kohdehenkilö.....	10
3.7 Taktisen neuvotteluryhmän toiminta ja menetelmät	10
3.8 Taktisen neuvottelun rooli tilanneorganisaatiossa	10
4 TUTKIMUKSEN TULOKSET	11
4.1 Tutkimuskysely.....	11
4.2 Tutkimustulokset.....	11
4.2.1 Tietoisuus taktisesta neuvottelusta ja ryhmän toiminnasta	12
4.2.2 Taktisen neuvotteluryhmän käyttö.....	13
4.2.3 Ryhmän käyttämättömyys	14
4.2.4 Tilanteita, joille taktisen neuvottelun ryhmä määrättäisiin	15
4.2.5 Taktisen neuvotteluryhmän koetut hyödyt	16
4.2.6 Taktisen neuvotteluryhmän suurempi käytettävyys.....	17
4.2.7 Toiveita taktisen neuvottelun ryhmälle	18
4.2.8 Oman alueen taktisen neuvottelun ryhmän käyttö ja toimivuus.....	19
4.3 Johtopäätökset.....	20
5 TUTKIMUKSEN ARVIOINTI	21
6 POHDINTA JA YHTEENVETO	23
LÄHTEET	25
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aihe syntyi alun perin omasta kiinnostuksestani taktista neuvottelua kohtaan. Kiinnostukseni heräsi ollessani harjoittelujaksolla hälytystehtävällä yhdessä kokeneen poliisimiehen kanssa, joka oli itse taktinen neuvottelija. Tuolloinen tehtävämme ei liittynyt itsessään mitenkään taktiseen neuvotteluun, mutta kun sivusta seurasin ja kuuntelin tämän poliisimiehen olemusta ja kohdehenkilön puhutusta niin tajusin, että siinä oli jotain poikkeavaa aiempaan. Tälle poliisimiehelle tilanne ei varmaan ollut millään tavalla erikoinen, mutta itse asiaan huomiota kiinnittäneenä se herätti mielenkiinnon taktista neuvottelua kohtaan.

Keskustelin aiheesta asemamme erään taktisen neuvottelijan kanssa, ja keskustelun yhteydessä nousi esille, ettei tämän hetkinen tietoisuus poliisissa taktisesta neuvottelusta ja etenkin ryhmän toiminnasta ja sen käytettävyydestä ole välttämättä niin hyvällä tasolla kuin se voisi olla. Asiaa pohdin lisäksi laitoksemme taktisen neuvotteluryhmän ryhmänjohtajan kanssa, joka oli yhtä mieltä siitä, että tietoisuuden lisääminen olisi tarpeellista. Näistä syistä päädyin tekemään opinnäytetyöni tästä aiheesta.

Keskustelussa taktisen neuvottelun ammattilaisen kanssa nousi esiin pohdinta siitä, onko tietoisuus taktisesta neuvottelusta ja ryhmän toiminnasta sillä tasolla, että kyseistä erityisryhmää osattaisiin hyödyntää niin että ryhmän osaamisesta saataisiin kaikki hyöty irti. Aihe on ajankohtainen, sillä nykypäivänä maailmalla lisääntyvät jatkuvasti erilaiset uhat ja ongelmat. Suomea koskettaa tällä hetkellä etenkin mielenterveydelliset ongelmat, kuten itsetuhoiset henkilöt. Itsetuhoisuus on lisääntynyt vuosien mittaan huomattavasti, ja yhä nuoremmat kärsivät erilaisista mielenterveydellisistä ongelmista. Tätä kautta itsetuhoisuutta ilmenee heidänkin osaltansa enemmän.

Lisäksi maailmanlaajuisesti, kuten myös Suomessa, terrorismi ja sen uhka lisääntyvät koko ajan. Suomessa kaikkiin näihin on varauduttu operatiivisella puolella ja henkilöstöä koulutetaan jatkuvasti. Valvonta- ja hälytystoimintaa suorittavat poliisimiehet ovat nykypäivänä hyvin koulutettuja ja omaavat hyvät valmiudet suoriutua tavanomaisilta poliisitehtäviltä, joilla kohtaavat esimerkiksi mielenterveydeltään järkkyneitä ja ongelmaisia henkilöitä. Milloin ollaan kuitenkin siinä pisteessä, että tehtävän hoitamiseen ei riitä enää

peruskoulutuksen saanut poliisimies, vaan tarvitaan juuri siihen tilanteeseen koulutettua ammattihenkilöstöä?

Opinnäytetyössä avataan ensimmäisenä tutkimuksen tavoitteita sekä tietoperustaa, jolle tutkimus lähtökohtaisesti pohjautuu. Tämän jälkeen käydään läpi hieman historiaa ja teoriapohjaa taktisesta neuvottelusta sekä ryhmän toiminnasta. Teorian tavoitteena on lisätä tietoisuutta ja ymmärrystä ryhmän toiminnasta. Tutkimus sisältää myös teemahaastatteluna tehdyn kyselyn, jonka vastaukset avataan omassa luvussaan hyvinkin tarkkaan. Vastausten jälkeen luodaan yhteenvetoa ja päätelmiä tutkimuksesta ja tämän hetkisestä tietoisuuden tasosta.

Opinnäytetyöni on julkinen niiltä osin, kun se ei sisällä salassa pidettävää materiaalia. Lähtökohtaisesti opinnäytetyön teoria-osuus sekä tutkimuksen kyselyitä käsittelevät luvut kuuluvat salassa pidettävään osioon Julkisuuslain (621/1999) 24.1 §:n 5 kohdan mukaan.

2 TUTKIMUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

Opinnäytetyö on laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Tutkimuksessa pyritään saamaan selville poliisin operatiivisella puolella työskentelevien komisario ja ylikonstaapeli tasoisten yleis- ja kenttäjohtajana toimivien poliisimiesten tämän hetkinen tietoisuus poliisin yhdestä erikoisryhmästä, taktisesta neuvottelusta. Tutkimuksessa pyritään selvittämään sitä, miten paljon taktisen neuvottelun ryhmää käytetään operatiivisessa kenttätoiminnassa sekä mikä on tämän hetkinen tietoisuus kyseisestä erikoisryhmästä yleisjohtajina toimivilla komisarioilla sekä kenttäjohtajina toimivilla ylikonstaapeleilla. Yleisjohtajana tai kenttäjohtajana toimiva poliisimies on viimekädessä se henkilö, kuka päättää siitä, että tehtävälle kutsutaan neuvottelija tai pyritään kasaamaan taktisen neuvottelun ryhmä.

Luvussa 3 avataan tarkemmin sitä, milloin taktista neuvottelua käytetään. Suomen poliisilla on kuitenkin useita erilaisia erikoisryhmiä, joista yksi on taktisen neuvottelun ryhmä. Jotta ryhmää ja sen sisältämää osaamista ja ammattitaitoa pystytään hyödyntämään sille tarkoitettulla tavalla, tulee olla tietoinen siitä, mitä ryhmän toimintaan kuuluu. Mikäli päätösvastuussa oleva poliisimies ei ole täysin tietoinen siitä, mitä taktinen neuvottelu on ja millaisissa tilanteissa sitä tulisi hyödyntää, ei sitä välttämättä osata käyttää niin hyvin, kuin silloin, kun tietoisuus ryhmän toiminnasta ja toimintatavoista on selkeää.

Tutkimus on suoritettu sähköpostitse kyselyhaastatteluna. Haastatteluun on valittu Suomen 11:sta poliisilaitos alueesta 4, jotka ovat Kaakkois-Suomi, Häme, Sisä-Suomi sekä Lounais-Suomi. Kysely lähetettiin yhteensä noin 80 kyseisten laitosten yleis- ja kenttäjohtajia. Vastauksia kyselyyn tuli yhteensä 15 kappaletta. Kyselyllä haluttiin selvittää, millainen tietoisuus em. poliisimiehillä on taktisesta neuvottelusta sekä ryhmän toiminnasta. Lisäksi selvitettiin sitä, kuinka paljon he käyttävät omassa työssään taktisen neuvottelun ryhmää. Mikäli taktisen neuvottelun ryhmää ei oltu käytetty, pyrittiin saamaan selville ne seikat, jotka vaikuttavat siihen, miksi erikoisryhmää ei käytetä.

Tämä opinnäytetyö on toteutettu kvalitatiivista analyysimenetelmää käyttäen. Opinnäytetyön aineistoa kerättiin teettämällä kyselyitä kolmen eri poliisilaitos-alueen yleisjohtajina sekä kenttäjohtajina toimiville poliiseille. Kun tutkimuksen tavoitteena oli selvittää yleis- ja kenttäjohtotasoisten poliisimiesten tietoisuutta taktisesta neuvottelusta, oli hyödyllisin tapa lähettää heille itselleen kysely, johon he saivat vastata omin sanoin ja kertoa, mitä aiheesta tietävät. Tällä tavalla pyrittiin saamaan paras mahdollinen lopputulos tutkimuskysymysten selvittämiseksi.

Tutkimusten tulosten analysoinnissa käytetään sisällön analyysimenetelmää. Laadullisen aineiston analysointi edellyttää aineistojen yhteismitallistamista. Se tarkoittaa, että esimerkiksi haastattelut yms. aineistot muutetaan tekstimuotoon, minkä jälkeen aineistoa analysoidaan lukemalla tai siirtämällä aineisto laadullisen tutkimuksen ohjelmistoon. (Kananen, 2015, s. 83.) Kerätty aineisto siis analysoidaan ja sen avulla selvitetään, mitä ilmiöön liittyvää nousee esille tulkinnan kautta. (Kananen, 2015, s. 161).

2.1 Kvalitatiivinen menetelmä

Puhuttaessa kvalitatiivisesta tutkimusmenetelmästä tarkoitetaan laadullista menetelmää, jolla tarkoitetaan kokonaista joukkoa erilaisia tutkinnallisia tutkimuskäytäntöjä (Metsämuuronen, 2001, s. 9). Metsämuuronen on kirjassaan laadullisen tutkimuksen perusteet listannut tilanteita, jolloin kvalitatiivinen tutkimusote soveltuu erityisen hyvin. Tällaisia tilanteita ovat muun muassa ne, kun ollaan kiinnostuneita tapahtumien yksityiskohtaisista rakenteista. Lisäksi laadullinen tutkimus soveltuu hyvin myös silloin, kun halutaan saada tietoa sellaisiin tapauksiin liittyen, joita ei voida tutkia kokeen avulla. (Metsämuuronen, 2001, s. 14.) Yksinkertaistettuna kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä

käsitetään aineiston ja analyysin sekä muodon kuvauksena, joka ei ole numeraalinen. (Eskola & Suoranta, 2000, s. 13) Laadullisella menetelmällä pyritään lisäksi ymmärtämään ilmiöitä. Laadullisen tutkimuksen avulla pystytäänkin ymmärtämään, ja sitä kautta teoretisoimaan ilmiötä. (Kananen, 2015, s. 71).

Opinnäytetyössäni hyödynsin kvalitatiivista tutkimusmenetelmää teemahaastattelun muodossa sähköpostitse lähetetyn kyselyn avulla. Valitsin sähköpostitse lähetetyn kyselyn sen takia että se oli tilanteeseeni nähden oikeastaan ainut mahdollinen. Kysely suunnattiin neljälle eri poliisilaitos alueella ympäri Suomea työskentelevälle yleis- ja kenttäjohtajille. Tällöin paikan päällä tehty haastattelu olisi vienyt suhteellisen kauan aikaa, ja aikataulujen yhteensovittaminen olisi luultavasti ollut haastavaa. Tässä tilanteessa kysely sähköpostitse oli kaikista hyödyllisin ja järkevin vaihtoehto.

2.2 Teemahaastattelu

Teemahaastattelua pidetään puolistrukturoituna menetelmänä ja siinä ominaista on haastattelun aihepiirin samanlaisuus kaikille. Se käsitetään usein lomakehaastattelun ja strukturoimattoman haastattelun välimuotona. Teemahaastattelussa vastauksia ei ole sidottu vastausvaihtoehtoihin, vaan kukin haastateltava voi vastata omin sanoin. (Hirsjärvi & Hurme, 2008, s. 47)

Teemahaastattelu eroaa muista haastatteluista hieman. Teemahaastatteluissa haastattelu kohdennetaan tiettyihin teemoihin, joista keskustellaan. Teemahaastattelussa oletuksena on se, että sillä voidaan tutkia kaikkia yksilön kokemuksia, ajatuksia, uskomuksia jne. Se tuo myös yksilön, eli haastateltavan oman äänen kuuluviin. (Hirsjärvi, Hurme, 2008. s. 47-48)

2.3 Kysely

Tutkimuksen kyselyrunko muodostettiin kahdeksasta eri avoimesta kysymyksestä, jotka löytyvät opinnäytetyön liitteenä olevasta kyselyrungosta. Kyselyssä nousi esille kuitenkin kolme pää teemaa, jotka olivat:

1. Taktisen neuvotteluryhmän ryhmätoiminta
2. Yleisjohtajien ja kenttäjohtajien rooli
3. Tilannekohtaisuus

3 TAKTINEN NEUVOTTELU

Tässä luvussa avataan tutkimukseen liittyvää teoriaa taktisen neuvottelun osalta. Luvussa käydään läpi hieman taktisen neuvottelun historiaa Suomessa sekä sitä, mitä taktinen neuvottelu ylipäätään on ja mihin sen toiminta perustuu lain näkökulmasta. Avataan myös taktisen neuvotteluryhmän toimintaa, ja mistä ryhmä koostuu. Lisäksi avataan sitä, miten kyseinen erikoisryhmä sijoittuu poliisin tilanneorganisaatiossa ja mikä sen rooli organisaatiossa on.

3.1 Tietoperusta

Suomen poliisin taktisesta neuvottelusta on tehty aiemmin muutamia tutkimuksia. Ensimmäinen tutkimus on vuodelta 1989, joka esittelee poliisin taktista neuvottelutoimintaa. Tutkimus on Espoon poliisiopiston opinnäytetyö, jonka ovat tehneet Matti Määttänen, Lassi Nurmi ja Tarmo Välitälo. Henna Jakosalmen maisteritutkielma Jyväskylän Yliopistolle vuonna 2016 käsittelee neuvottelutilanteen vuorovaikutusta viestinnän näkökulmasta. Vuonna 2017 Aldin Kadric teki opinnäytetyönsä Poliisiammattikorkeakoululle, joka käsittelee poliisin taktisessa neuvottelussa saatujen tietojen lainmukaista säilyttämistä. Vuonna 2018 on tehty kaksi Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyötä taktisesta neuvottelusta. Ensimmäinen on Jutta Kestin tekemä työ, jossa on tutkittu tulkin käyttöä taktisessa neuvottelussa. Toisena tutkimuksena vuodelta 2018 on Heidi Miettisen tekemä työ, joka käsittelee taktisen neuvottelun johtajuutta tilanneorganisaation ulkopuolelta. Viimeisin opinnäytetyö Poliisiammattikorkeakoululle on Arttu Kilpeläisen sekä Roope Mänttärin tekemä työ vuoden 2020 alussa. Kilpeläinen ja Mänttari tutkivat työssään itsetuhoisen ihmisen kohtaamista poliisin ja psykologin näkökulmasta, ja taktinen neuvottelu on yksi osa heidän tutkimustaan.

Taktista neuvottelua on Suomessa tutkittu jonkin verran. Edellä mainitut tutkimukset oikeastaan luovat pohjan taktisen neuvottelun tutkimuksille Suomessa. Suurimaksi osaksi taktista neuvottelua on tutkittu kansainvälisesti. Lähtökohtaisesti Yhdysvaltoihin sijoittuvat tutkimukset käsittelevät paljon taktisen neuvottelun menetelmiä ja sen psykologista näkökulmaa.

Kansainvälisestä kirjallisuudesta pystyn hyödyntämään erityisesti muutamia teoksia. Esimerkiksi Iso-Britannian Coventryn yliopiston oikeuslääketieteen psykologian lehtoni Amy Grubb on kirjoittanut vuonna 2010 artikkelin nimeltään *Modern day hostage (crisis) negotiation: The evolution of an art form within the policing arena*. Artikkelissä käsitellään mm. nykyajan aggressiivisuudesta sekä väkivaltaisesta käytöksestä. Luvussa käsitellään mm. nykyajan panttivankineuvottelujen kehitystä sekä kriisineuvottelujen malleja.

Lisäksi Matthias Schrannerin teos *Neuvottelutaito – Strategiat ja taktiikat vaativiin tilanteisiin* (2002) käsittelee mm. neuvottelukumppanin analysointia sekä stressitilanteissa toimimista. Teoksen oppeja ei voida suoraan verrata poliisin taktiikoihin neuvotteluissa, mutta teoksessa olevia tietoja voidaan pitää perustietoina neuvottelutaidoille sekä -strategioille, joita poliisissakin sovelletaan. Schranner on itse hallintojuristi, ja on työskennellyt viestintäkouluttajana sekä neuvotteluasiantuntijana kaappaajien, rikollisten ja rikoksen uhrien kanssa.

3.2 Historia

Taktisen neuvottelun juuret tulevat vuosilta 1970–1980. 1970-luvun alkupuolella järjestettiin poliisiopistossa ensin miehistökurssille, ja myöhemmin 80-luvun alusta lähtien alipäällystökurssille erilaisia todellisiin tapahtumiin perustuvia kotihälytysharjoituksia. Harjoitukset toteutettiin niin, että osa oppilaista suunnitteli harjoitukset ja toimi niissä näyttelijöinä, osa toimi poliiseina ja osa seurasi sivusta. Harjoituksissa oli tarkoitus selvittää, miten eri tavoin tilanteita pystyttäisiin hoitamaan. Niin kuin tänäkin päivänä, puhe muodosti tuolloinkin poliisin keskeisimmän menetelmän hoitaa tehtäviä (Määttänen ym., 1989, s. 3.)

Tämän jälkeen kehitettiin vaativia maastoharjoituksia johtamistaidon kurssien ohjelmaan. Näihin harjoituksiin alettiin kehittämään menetelmää aikaisemmin koottujen kokemusten pohjalta, joka myöhemmin nimettiin taktiseksi neuvottelutaidoksi. Myös näihin harjoituksiin osallistuneiden henkilöiden kokemukset ja havainnot kirjattiin tarkasti ylös. Näiden jälkeen on ollut mahdollista saada yhä enemmän tietoa todellisista tapahtumista, joissa taktista neuvottelua on sovellettu. (Määttänen ym., 1989, s. 3.)

1970-luvun puolivälistä lähtien saatiin lukuisiin tapauksiin pohjautunutta tietoa taktisen neuvottelutaidon käytöstä mm. kansainvälisten panttivankitilanteiden sekä kaappausten myötä, jota pystyttiin hyödyntämään koulutuksessa. Suomessa järjestettiin 1986

ensimmäinen erityinen taktisen neuvottelutaidon kurssi, minkä yhteydessä saatiinkin paljon tietoa kansainvälisiltä asiantuntijoilta. (Määttänen ym., 1989, s. 3.)

Vaikkakin tekniikka ja poliisitaktiikat ovat muuttuneet vuosien varrella huomattavasti, periaatteet ovat pysyneet vuosikymmenien ajan samalaisina kuin mitä ne nytkin ovat. Tilanneorganisointi on aina pohjautunut turvallisuuden, tilanteen pysäyttämiseen ja neuvottelun edellytysten varmistamiseen. (Kadric, 2017, s. 6.) Taktinen neuvottelu ei kuitenkaan ole kaikkivoipa, ja siksi se onkin yksi poliisin operatiivisen toiminnan käytössä olevista vaihtoehdoista. (Määttänen ym., 1989, s. 4.)

3.3 Yleistä

Tässä kappaleessa käsitellään Suomen poliisin taktista neuvottelua, joka on salassa pidettävää tietoa. Kappaleisiin voi tutustua Poliisiammattikorkeakoulussa ne henkilöt, joilla on oikeus poliisin luottamukselliseen tietoon.

SALASSA PIDETTÄVÄ
Suojaustaso III
Julkl (621/1999) 24.1 §:n 5 k

3.4 Suomen poliisin taktinen neuvottelu

3.5 Aktiivinen kuuntelu

3.6 Kohdehenkilö

3.7 Taktisen neuvotteluryhmän toiminta ja menetelmät

3.8 Taktisen neuvottelun rooli tilanneorganisaatiossa

4 TUTKIMUKSEN TULOKSET

4.1 Tutkimuskysely

Kysely lähetettiin jokaiselle kyselyyn valikoituneelle poliisilaitokselle sähköpostitse. Sähköpostikysely sisälsi kahdeksan avointa kysymystä, joihin vastaaja sai vastata omin sanoin kirjoittamalla.

Kyselyssä kartoitettiin vastaajien tietoisuutta taktisesta neuvottelusta ja ryhmän toiminnasta. Lisäksi pyydettiin muun muassa avaamaan, missä tilanteissa vastaaja itse ollessaan yleis- tai kenttäjohtajana käyttää taktisen neuvottelun ryhmää. Mikäli taktisen neuvottelun ryhmää ei käytetä, haluttiin selvittää, oliko käyttämättömyydelle jokin erityinen syy.

Kyselyllä pyrittiin saamaan selvyys myös sille, kokeeko vastaaja taktisen neuvottelun erityisryhmänä hyödylliseksi, ja tulisiko ryhmää käyttää vastaajan mielestä nykyistä enemmän. Vastaajaa pyydettiin myös kuvailemaan oman poliisilaitos alueen taktisen neuvottelun ryhmää ja sen käyttöä. Kysymyksellä pyrittiin saamaan selville, toimiiko ryhmä kyseisellä alueella, ja käytetäänkö sitä kuinka paljon.

Kyselyn laatimisessa haasteena oli saada kysymyksiä kasaan sen verran, että haluttu asia saadaan tarpeeksi laajasti kysytyä. Toisaalta haasteena oli myös se, ettei kysymyksiä saanut olla liikaa, jotta vastaaja jaksaisi kyselyyn vastata ja kysymysten tuli olla muotoiltu niin, että ne ymmärretään ja haluttuun asiaan saadaan vastaus.

4.2 Tutkimustulokset

Tässä osassa avataan sähköpostikyselyiden avulla saatuja vastauksia. Analyysi tapahtuu avaamalla vastauksia kyselyyn laadittu kysymys kerrallaan. Vastaukset käsitellään ja avataan kysymysten avulla. Vastauksia tuli yhteensä 15. Vastausten vähäisen määrän vuoksi vastauksia pystytään käsittelemään hyvinkin yksilöllisesti. Vastaajien anonyymiuden säilymisen vuoksi vastauksia ei voida kuitenkaan verrata eri poliisilaitosten välillä, jolloin esimerkiksi eri alueiden tietoisuutta tai muita eroavaisuuksia ei pystytä vertailemaan. Tämän takia johtopäätöksissä ei voida ottaa kantaa esimerkiksi siihen, onko jonkin

poliisilaitosalueen tietoisuus verrattavissa samaisen alueen taktisen neuvottelu ryhmän käytettävyydelle.

4.2.1 Tietoisuus taktisesta neuvottelusta ja ryhmän toiminnasta

Suurin osa kyselyyn vastanneista koki omaavansa hyvän tietoisuuden taktisesta neuvottelusta ja sen ryhmän toiminnasta. Usealla vastaajista oli itsellään jonkinlainen kytkös taktiseen neuvotteluun, jolloin luonnollisestikin tietoisuus aiheesta on vahvalla pohjalla. Vain muutama vastaajista koki tietoisuutensa rajoittuvan tietämykseen TANE-koulutettujen henkilöiden olemassaoloon omalla laitoksella.

Ne vastaajat, jotka kokivat tietoisuutensa olevan hyvällä tasolla, avasivat hieman osaamistaan ja ymmärrystään vastauksissa. Monessa vastauksessa tuli ilmi, että TANE-koulutettuja poliisimiehiä on lähes jokaisessa työvuorossa. Kyseisiä koulutuksen saaneita poliiseja käytetään muutamien vastaajien mukaan aktiivisesti ja koettiin, että tällöin yhteistyö taktisen neuvottelun asioiden kanssa on hyvää ja tietämys on ajan tasalla.

Lähes kaikki vastaajista kertoivat olevansa joko osa taktisen neuvottelun ryhmää erinäisissä asemissa tai tuntevansa laitoksensa taktisia neuvottelijoita. Vastauksista kävi ilmi, että iso osa tietävät ryhmän toiminnasta ja sen käytön periaatteista. Syynä näihin oli joko aiemmin mainitsemani vastaajan oma saama koulutus taktisesta neuvottelusta tai esimerkiksi päällystööpintojen kautta saama oppi luentojen sekä käyttökokemusten kautta.

Vastaajat kertoivat luonnollisesti tietävänsä/ tuntevansa oman laitoksensa taktisia neuvottelijoita sekä olevansa tietoisia taktisen neuvottelun ryhmän välineistöstä ja siitä, millaisissa tilanteissa heitä käytetään ja miten hälytetään paikalle.

Eroavaisuuksia oli havaittavissa taktisen neuvottelijan käytöstä. Osa vastaajista kertoi taktisen neuvottelijan käytön olevan syystä tai toisesta vähäistä. Perusteluina tälle kerrottiin muun muassa tilanteiden tunnistamisen haasteet. Lisäksi syynä arveltiin olevan esimerkiksi se, että taktinen neuvottelu mielletään osaksi tilanneorganisaatiota, eikä niinkään jokapäiväistä toimintaa. Useassa vastauksessa nousi ilmi normaalien kenttäpoliisien ammattitaito ja kokemus hoitaa tilanteita puhumalla. Henkilöstö nähdään ammattitaitoisena ja täysin yhtä pätevänä hoitamaan eteen tulevia neuvottelutehtäviä.

4.2.2 Taktisen neuvotteluryhmän käyttö

Kysymykseen taktisen neuvotteluryhmän käytöstä vastaajat vastasivat hyvin samalla tavalla. Avattiin tilanteita, joissa ryhmää käytetään, ja esiin nousi vastaajien välillä myös muutamia samoja tilanteita, joissa ryhmä otetaan huomioon.

Vastauksista kävi ilmi, että lähtökohtaisesti taktisia neuvottelijoita käytetään keikoilla ja tilanteissa, joissa on kyse esimerkiksi mielenterveyspotilaista, panttivankitilanteista tai itsetuhoisesta henkilöstä. Lisäksi mainittiin tehtävät, joihin liittyy aseiden tai räjähteiden kanssa esimerkiksi asuntoon linnoittautunut henkilö. Myös piiritystilanteet nousivat useammassa vastauksista esille. Kadonneiden henkilöiden omaisten puhutuksissa sekä yleensäkin puhuttamisessa tykättiin käyttää taktista neuvottelijaa. Näiden lisäksi mainittiin myös mielenosoitukset ym. joukkojenhallintatilanteet, joissa taktisen neuvottelun ryhmälle on käyttöä.

Osassa vastauksista nostettiin esille taktisen neuvottelun käyttöä koskien vaativien tilanteiden ryhmä, eli VATI-ryhmä. Vastaajat kertoivat käyttävänsä taktista neuvottelua joko ryhmänä tai neuvotteluparina tilanteissa, joissa on kyse vaativasta tai erityisestä tilanteesta, johon on erikseen hälytetty henkilöstöä. Kyseinen hälytys tehtävälle lähtee sekä VATI-henkilöstölle, että samalla taktisille neuvottelijoille. Vastaajat kokivat, että nykyään kohtuullisen matalalla kynnyksellä taktisia neuvottelijoita hälytetään samoille keikoille, joissa on VATI-henkilöstöä mukana. Tällaisia ovat esimerkiksi aseuhkatehtävät ja muut erityisen uhan omaavat tehtävät, kuten itsemurha ja piiritystehtävät.

Liittyen osittain edellä mainittuihin vaativiin tilanteisiin osa vastaajista kertoi käyttävänsä taktisen neuvottelun ryhmää osana tilanneorganisaatiota. Kerrottiin, että taktisen neuvottelun ryhmää pyritään käyttämään tilanteissa, jotka ovat oletukseltaan pitkäkestoisia, henkeen ja terveyteen kohdistuvia, ja jotka vaativat esimerkiksi erikseen yhteydessä olemista kohdehenkilön kanssa. Osana tilanneorganisaatioon kuuluu toimintasuunnitelma, jota suunniteltaessa osan vastaajien mukaan he ottavat huomioon taktisen neuvottelun käytön tehtävällä. Lisäksi yksittäistä taktista neuvottelijaa pyrittiin käyttämään vaativimpien sekä erikoisempien tehtävien taustatietojen hankkimiseen. Vastauksista kävi myös ilmi, että perustettaessa tilanneorganisaatiota tai tehtäessä toimintasuunnitelmaa taktinen neuvottelu otetaan huomioon yhtenä vaihtoehtona sekä tilanteissa, joissa pääsuunnitelmana on neuvottelu.

4.2.3 Ryhmän käyttämättömyys

Kyselyssä esitettiin kysymys: *''Mikäli ryhmää ei käytetä, miksi sitä ei käytetä?''*. Vastauksista nousi esille muutamia kohtia, jotka selittävät taktisen neuvottelun ryhmän käyttämättömyyttä tilanteissa kuin tilanteissa.

Suurimpana syynä nousi esille niiden kenttäpoliisien ammattitaito, jotka eivät ole saaneet neuvottelijan koulutusta. Vastajat kokivat tehtävien hoituvan työvuorossa olevilla resursseilla, eikä näin ollen taktisen neuvottelun ryhmälle koettu tarvetta, ellei alkutilanne ole jo aivan poikkeuksellinen. Tähän viitaten vastauksista voitiin todeta myös, että mikäli päivittäistoiminnan resursseihin lukeutui taktisia neuvottelijoita, heidän käyttökynnys on matalampi, kuin silloin, jos sillä hetkellä työvuorossa olevista poliiseista kukaan ei ole taktinen neuvottelija. Tähän nähtiin syynä ainakin se, että useimmiten tilanteet ratkeavat ja ovat ohi nopeasti tai kohdehenkilöön ei ole saatu yhteyttä, jolloin taktisen neuvottelijan hälyttämistä tilanteeseen ei tehdä. Tässäkin koettiin, että suurin osa poliiseista ovat hyviä puhuttajia, mikä siirtää kynnystä kutsua paikalle taktiseen neuvotteluun koulutuksen saanut henkilö.

Hieman liittyen aiemmin mainitsemaan päivittäistoiminnan resursseihin, koettiin, että taktisia neuvottelijoita ei välttämättä ole saatavilla kohtuullisessa ajassa. Mikäli työvuorossa ei satu olemaan taktista neuvottelijaa, voi sen saaminen vapaalta olla haastavaa ja viedä aikaa. Tämä kytkeytyy taas hyvin siihen, että tilanteita, joissa alkutiedot eivät ole poikkeukselliset, pyritään hoitamaan käytössä olevilla resursseilla. Vastauksissa mainittiin myös, ettei taktisilla neuvottelijoilla lähtökohtaisesti ole mitään varallaolo järjestelmää, jolloin varsinkin useamman neuvottelijan hälyttäminen voi olla haastavaa.

Osassa vastauksista kävi myös ilmi, että mietittäessä taktisen neuvottelun ryhmän käyttämättömyyttä pohdittiin tilanteen tunnistamisen vaikeuksia. Tapahtumia ja tilanteita joilla taktista neuvottelijaa tai ryhmää voitaisiin käyttää ei ehkä tunnisteta. Joissakin tilanteissa käytön voi estää oma tietämättömyys ja jonkinlainen pelko tilanteen johtamisessa. Tilannetta johtava poliisimies voi olla epävarma kyvyistään ja osaamisestaan, mikä voi aiheuttaa sen, että vältetään tilanneorganisaation ja erityisryhmien käyttöä.

Koettiin, että ryhmää ei myöskään käytetä silloin, kun heitä ei ole saatavilla tai toimintasuunnitelmat ovat sellaiset, että niihin ei sisälly syystä tai toisesta neuvottelua.

Esimerkkinä tällaisesta tilanteesta kerrottiin yllätykselliset kiinniotot, joihin ei luonnollisestikaan sovellu neuvottelu tilanteen paljastumisen estämiseksi.

4.2.4 Tilanteita, joille taktisen neuvottelun ryhmä määrättäisiin

Kysymykseen vastaajat vastasivat aiemminkin esille tulleita tilanteita, jotka kuuluvat taktisen neuvottelun piiriin. Yleisimpinä mainittuina tilanteina olivat piiritystilanteet sekä itsemurha uhkaiset tehtävät. Lisäksi aseistautunut vaarallinen henkilö, jolla on esimerkiksi asunnossaan ulkopuolisia olivat esiin tulleita tilanteita, joille vastaajat itse kutsuisivat joko taktisen neuvottelun ammattilaisia.

Eräässä vastauksessa nostettiin esille, kuinka tilanteen ja tehtävän täytyisi olla varsin vaativa ja kohteita olla useita, että tehtävälle määrättäisiin taktisen neuvottelun ryhmä. Toisaalta taas vastauksessa mainittiin, että yksittäistä neuvottelijaa tai neuvotteluparia käytettäisiin kaikissa tehtävissä, joissa kohteen puhuttaminen on tavanomaista vaativampaa. Esimerkkinä kyseisistä tilanteista mainittiin vakava uhka ja hengenvaara, mielenterveys tai päihtymystila, jolloin keskustelua tulee osata ohjata ja hallita poliisin toivomalla tavalla.

Toisessa vastauksessa taas jaettiin pääkäyttökohteet kahteen eri ryhmään. Ensimmäinen pääryhmä oli pitkäkestoiset poliisitoiminnan tilanteet, joissa perustetaan useammassa muussakin vastauksessa mainittu tilanneorganisaatio yksittäisen poliisitehtävän hoitamiseksi. Esimerkkinä tällaisesta tilanteesta mainittiin klassinen piiritystilanne. Tällaisissa tilanteissa taktisen neuvottelun avulla pyritään ratkaisemaan tilanne pääsuunnitelman mukaisesti neuvotteluyhteyden avulla. Toisena pääryhmänä vastaaja piti mielenosoituksia ja -ilmauksia. Näissä tilanteissa taktisen neuvottelun avulla pyritään saamaan hyvä keskusteluyhteys tilaisuuden aktiivisiin toimijoihin ja luodaan yhteiset "pelisäännöt" mielenilmauksen turvalliselle ja yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta suotuisalle toiminnalle.

Lähes kaikissa vastauksissa nousi kuitenkin esiin kohteen vaarallisuus, mahdollinen aseuhka ja mahdollisten sivullisten/ panttivankien olemassaolo. Lisäksi mainittiin tilanteista, joissa poliisilla ei ole välitöntä toimintapakkoa ja on aikaa miettiä toimintasuunnitelmaa ja punnita vaihtoehtoja.

4.2.5 Taktisen neuvotteluryhmän koetut hyödyt

Suurimpana hyötynä taktisista neuvottelijoista ja heidän ammattitaidostaan koettiin erityisesti tilanneorganisaatio tasoissa tehtävissä, joissa he nähtiin hyvänä lisäresurssina sekä hyvänä lisänä poliisin keinovalikoimiin. Taktinen neuvottelija nähdään vastausten perusteella alansa ammattilaisina, jolla on tuorein tietotaito kyseiseen asiaan. Neuvottelija nähdään tilannejohtajan tärkeänä tukena muun muassa keräämällä tietoa ja tilanteen vaatimista asioista sekä olemalla yhteydessä kohteeseen. Neuvottelija antaa näin myös yleis- ja kenttäjohtajalle eväitä päätöksentekoon tekemistään havainnoista keräämänsä tiedon ja puhuttamisen perusteella.

Neuvottelija nähdään myös hyödyllisenä siinä suhteessa, että se vapauttaa resurssia muuhun toimintaan. Neuvottelijan oleminen tilanteessa vapauttaa niin normaalin poliisimiehen toisiin tehtäviin, kuten myös tilannetta johtava henkilö kykenee paremmin keskittymään johtamiseen, suunnitelmien laatimiseen ja muuhun hänen tehtäviin kuuluvaan.

Näiden lisäksi vastaajat nostivat esille myös taktisen neuvottelun olevan osa työturvallisuutta. Niin taktisen neuvottelun, kuin muidenkin erityisryhmien osaaminen nähtiin työturvallisuutta parantavana tekijänä. Neuvottelun avulla saatetaan päästä rauhanomaiseen ja turvalliseen lopputulokseen, joka on aina kaikkien kannalta parempi vaihtoehto.

Edellä mainittujen lisäksi vastauksissa nostettiin esille myös taktisen neuvottelun harjoittelu ja heidän varustus. Kyseiseen erityisryhmään hakeutuneet koettiin motivoituneina, koska hakeutuminen tehtäviin on ollut vapaaehtoista. Lisäksi mainittiin se, että ryhmä saa täsmällistä koulutusta ja he harjoittelevat juuri kyseiseen erikoisalaansa kuuluvalla tavalla. Ryhmä on koulutuksen lisäksi varusteltu hyvin, ja heillä löytyy täsmällistä kalustoa hoitaa neuvottelija.

4.2.6 Taktisen neuvotteluryhmän suurempi käytettävyys

Kysymyksen avulla haluttiin selvittää myös sitä, kokeeko vastaajat, että taktisen neuvottelun ryhmää tulisi käyttää enemmän.

Suurin osa vastaajista vastasi kokevansa, että ryhmää tai yksittäisiä neuvottelijoita tulisi käyttää tehtävän niin mahdollistaessa enemmän ja pienemmällä hälytyskynnyksellä. Katsottiin, että siitä olisi hyötyä jo senkin takia, että neuvottelijoiden rutiini kaluston käyttöön sekä toimintamalleihin hioutuisivat. Mainittiin myös, että kyseistä erityisryhmää, kuten muitakin erityisryhmiä tulisi käyttää enemmän, ja nimenomaan tukevana kokonaisuutena. Tähän liittyen nostettiin esille se, ettei taktinen neuvottelija yksin toteuta suunnitelmia tai hallitse väkijoukkoja. Nähtiin kuitenkin sekin puoli, ettei erityisryhmien käyttö ole aina mahdollista tai kokonaisarvostelun kannalta järkevääkään, sillä jokaisen poliisimiehen tulisi hallita perusasiat puhuttamisen suhteen.

Muutama vastaajista koki myös, ettei näe taktisen neuvottelun käytön lisäämiselle tarvetta. Katsottiin, että erityisryhmää käytettäisiin lähinnä tilanneorganisaatiossa. Muiden tilanteiden osalta koettiin, että tilanne on usein sellainen, että työvuorossa olevat neuvottelijat ovat kiinni omassa tehtävässään tai ovat jo kyseisessä neuvottelu tehtävässä hoitamassa sitä täysin normipartion tavoin, tekemättä numeroa taktisen neuvottelun osaamisestaan.

4.2.7 Toiveita taktisen neuvottelun ryhmälle

Vastaajilta pyydettiin kyselyn avulla kertomaan, mikäli heillä oli jotain toiveita yleisjohtajana tai kenttäjohtajana taktisen neuvottelun ryhmälle.

Osa vastaajista ei ollut päässyt työskentelemään tehtävällä taktisen neuvottelun kanssa, joten he vastasivat kysymykseen odotuksen näkökulmasta. Osa taas oli ollut tehtävillään tekemisissä kyseisen ryhmän kanssa, jolloin myös osattiin ottaa enemmän kantaa kysymykseen.

Taktisen neuvottelun ryhmältä kaivattiin vastaajien mukaan tietoisuuden lisäämistä siitä, missä heitä olisi hyvä käyttää. Lisäksi sitä, että työvuorossa olevat neuvottelijat olisivat aktiivisia, ja ottaisivat oma-aloitteisesti semmoisia tehtäviä hoitaakseen, jotka voisivat kuulua heidän alaansa. Esimerkkinä tästä kerrottiin itsemurhauhkiin liittyvät tehtävät. Koettiin, että itsensä tarjoaminen semmoiselle tehtävälle, jossa neuvottelijasta olisi hyötyä, olisi hyvä tapa herätellä yleis-/ kenttäjohtajaa. Tätä perusteltiin sillä, ettei aina kykene kiireessä muistamaan kyseisen erityisosaamisen olemassaoloa.

Näiden lisäksi vastauksista kävi ilmi, että neuvottelijoilta odotetaan ammattitaitoa neuvotteluun, sekä muutoinkin sujuvaa tiedonkulkua, sillä se tieto, jota neuvottelija saa, esimerkiksi kohteen mielentilasta ja siinä tapahtuvista muutoksista on tilanneorganisaatioissa johtajana toimivalle erittäin tärkeää. Taktisen neuvottelun ryhmältä odotetaan myös selkeää toimintasuunnitelmaa neuvotteluyhteyden luomisesta ja neuvottelun suunnittelusta kulusta. Myös neuvotteluprosessin etenemisestä tulisi säännöllisesti raportoida yleisjohdolle kokonaistilannekuvan päivittämiseksi.

Osassa vastauksista vastaajat olivat maininneet hyvistä kokemuksistaan neuvottelijoiden käytön kanssa. Toiveissa oli kuitenkin nopeampi käytettävyys tehtävillä. Lisäksi mainittiin taktisen neuvotteluryhmän parempaa tuntemista, näin ollen toimiminen tutujen henkilöiden kanssa olisi helpompaa ja sujuvampaa.

Osa vastaajista ei kuitenkaan kokenut, että toivoisi kyseiseltä ryhmältä mitään nykyistä enempää. Koettiin, että he ovat ammattitaitoisia henkilöitä ja ryhmän toimivan hyvin. Lisäksi osassa vastauksista koettiin, että ryhmän jäsenet ja heidän toimintatavat olivat

tuttuja. Koettiin myös, että ryhmän jäseniä on tilanteen tullen tai taktista neuvottelua koskevilla kysymyksillä helppo lähestyä.

4.2.8 Oman alueen taktisen neuvottelun ryhmän käyttö ja toimivuus

Kyselyssä kysyttiin myös vastaajan oman alueen taktisen neuvotteluryhmän käyttöä ja sen toimivuutta sekä pyrittiin saamaan selville sitä, käytetäänkö ryhmää kuinka paljon. Suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että taktisen neuvottelun ryhmää käytetään nykyisin liian vähän, ja että sen hälytyskynnystä tulisi madaltaa. Esimerkiksi eräs vastaajista vastasi kysymykseen näin: *''Hämeen poliisilaitoksessa saisi käyttää enemmän ja matalammalla kynnyksellä. Ryhmä pitäisi myös hälyttää etupainotteisesti, eikä sitten kun tehtävä on jo kestänyt tunti kausia ja on mahdollisessa pattitilanteessa.''* Eräs vastaaja näki käyttökynnyksen madaltamisen tarpeellisenä myös siltä osin, kun vaativat tilanteet ovat lisääntyneet.

Muutamissa vastauksissa tuli ilmi myös se, ettei tilanteita tule kovinkaan usein eteen, johon taktisen neuvottelun ryhmää voisi hälyttää. Tästä huolimatta, koettiin, että kun ryhmä hälytetään ja sitä käytetään, on neuvottelijat ammattitaitoisia ja osaavia. Eräs vastaaja kommentoi tilanteiden syntymättömyyttä seuraavasti: *''Tilanteita, missä sen käyttö tulisi kysymykseen, ei muodostu kovin usein. Mutta ymmärtääkseni taktinen neuvottelu on aina saatavilla kun sitä on tarvittu ja toiminta on osaavaa.''* Toinen vastaaja kommentoi käyttöä ja tilanteiden vähyttä seuraavasti: *''Käsitys on, että Kaakkois-Suomen poliisilaitoksella on toimiva Tane-ryhmä. keikkoja ei ilmeisesti ole kovin paljoa, käyttöä voisi lisätä.''*

Eräs vastaaja kommentoi käyttöä seuraavasti: *''Ryhmää käytetään valitettavan vähän. Partiolistassa on erikseen merkittynä kentän henkilöstön osalta taktisen neuvottelun koulutuksen saaneet poliisimiehet. Tämä mahdollistaa ajantasaisen resurssikuvan nopeasti käsille tulevilla tehtävissä.''*

Vastauksista kävi hyvin esille se, että vaikkei ryhmää käytetäkään kovin usein, on sen toiminta silti laadukasta ja kunnossa. Eräs vastaaja avasi kommentissaan tätä seuraavasti: *''Minusta ryhmän toiminta on kunnossa. Ja toiminnan pitääkin olla kunnossa, riippumatta käytön määrästä. Erityistoiminnoissa pitää olla kirkaana mielessä, että tuotetaan organisaatiolle toiminnallista kykyä ja vastetta, mikä on jo itsessään arvokasta asia. Toiminnon arvostusta ei määritetä sen käyttökerroilla, vaan sillä että tarpeen ilmetessä*

homma toimii. Poliisilaitoksen tasolla toivoisin, että taktiset neuvottelijat koulutettaisiin purkukeskustelijoiksi ja saataisiin sitä kautta hyvää resurssia siihen sarakkeeseen ja toisaalta soveltuvaa treeniä neuvottelijoille.”

Eräs vastaajista oli kuitenkin sitä mieltä, ettei ryhmän kynnystä hälyttämiseen tulisi madaltaa. Hän kommentoi vastauksessaan: *”Päivittäistehtävät joutuvat meidän organisaatiossa heti kaaokseen, jos joku vähän vakavammaksi luokiteltava tilanne jäädytetään, alkaa piiritys ja aletaan tilaamaan erikoismiehiä. Sen takia en kannata, että taktista aletaan käyttää enemmän, koska muu operatiivinen poliisitoiminta kärsii.”*

4.3 Johtopäätökset

Tässä kappaleessa käydään läpi tutkimustuloksista tehtyjä johtopäätöksiä. Kappale on salassapidettävä ja siihen voi tutustua Poliisiammattikorkeakoulussa ne henkilöt, joilla on oikeus poliisin luottamukselliseen tietoon.

SALASSA PIDETTÄVÄ
Suojastaso III
Julkl (621/1999) 24.1 §:n 5 k

5 TUTKIMUKSEN ARVIOINTI

Opinnäytetyössä tutkittiin taktisen neuvotteluryhmän käyttöä nykypäivänä poliisin operatiivisessa toiminnassa. Lisäksi opinnäytetyöllä haluttiin tuoda esille, mitä taktinen neuvottelu on ja sitä kautta lisätä sen tietoisuutta poliisiorganisaatiossa, jotta sitä osattaisiin jatkossa käyttää mahdollisuuksien mukaan hyvin. Tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena.

Hyvän laadullisen tutkimusraportin tulee sisältää samat elementit kuin hyvän määrällisenkin tutkimusraportin. Lukijan tulee saada raportin perusteella käsitys siitä, miten tieto on hankittu ja miten luotettavasta tiedosta on kysymys. (Metsämuuronen, 2001, s. 62.) Tämä opinnäytetyö on Poliisiammattikorkeakoulun AMK-tutkinnon perusopintoihin kuuluva 15 opintopisteen laajuinen opinnäytetyö. Tutkimuksessa on käytetty hyödyksi niin julkisista lähteistä saatavaa materiaalia Suomen poliisin taktisesta neuvottelusta sekä poliisin omia määräyksiä ja aineistoja, jotka ovat salassapidettäviä. Poliisihallinnon sähköpostijärjestelmää on käytetty kyselyhaastattelun tekemiseen. Tähän tutkimukseen on saatu tutkimuslupa Poliisiammattikorkeakoululta.

Tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa on otettava huomioon vastaajien pieni määrä (15 kpl.) sekä tietyissä määrin käytettävissä ollut lähdeaineisto ja materiaali. Taktisesta neuvottelusta ei ollut tähän mennessä tehty kuin muutama opinnäytetyö, kolme Poliisiammattikorkeakoulussa ja yksi Jyväskylän Yliopistossa. Näiden lisäksi muutamissa opinnäytetöissä oli pieniä osia taktisesta neuvottelusta. Lisäksi muuta aineistoa, etenkin julkisista lähteistä oli suomeksi haasteellista löytää. Kirjallisuutta ja aineistoa etenkin Yhdysvalloista oli tarjolla runsaasti, mutta niiden hyödyntäminen suoraan Suomen poliisin taktiseen neuvotteluun ei käytännössä ole mahdollista.

Laadullista tutkimusta tehdessä aineiston keruussa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä. Yleisimpiä näistä on haastattelu, kysely, havainnointi sekä kirjallisen materiaalin käyttö. (Metsämuuronen, 2001, s. 38.)

Tutkimuksen aineiston keruumenetelmäksi valikoitui sähköpostitse tehtävä kysely. Sähköpostitse tehtävä kysely valikoitui menetelmäksi vastaajien suhteellisen suuren määrän sekä vastaajien maantieteellisen hajaantumisen takia. Vastaajaksi valikoituneet sijoittuivat siis eri puolille Suomea, jolloin ainoa järkevä keino saada kysely suoritettua oli tehdä se

sähköpostin avulla. Samalla tavalla kuin haastattelussa, kyselyllä on tarkoitus saada selville ihmisten ajatuksia tiettyyn asiaan liittyen.

Opinnäytetyön aihe on itsessään kohdistettu lähtökohtaisesti suurelle joukolle. Kuitenkin opinnäytetyössä tehty kysely oli kohdistettu suhteellisen pienelle joukolle poliiseja. Kysely suoritettiin neljällä poliisilaitos alueella työskenteleville komisario tasoisille yleisjohtajille ja ylikonstaapeli tasoisille kenttäjohtajille. Kun tutkimuksessa kysely kohdistuu pieneen joukkoon, nousee esille vastaajien vastaushalukkuus ja anonymisuus. Kyselyyn vastaaminen anonymisti mahdollistettiin siten, että vastaajat saivat lähettää sähköpostitse vastauslomakkeensa, jolloin muiden vastaajien henkilöllisyyttä ei toiset vastaajat voineet saada selville. Vastauksia käsitellään myös tässä opinnäytetyössä siten, ettei kenenkään henkilöllisyyttä voida saada vastausten perusteella selville. Tutkimuksen tekijä on ainoa, joka on saanut tietää vastaajien nimet saadessaan heiltä täytetyn kyselylomakkeen sähköpostiinsa.

Kyselyssä ei pyritty erittelemään vastaajan työtehtävää, eli toimiiko hän yleisjohtajana vai kenttäjohtajana. Tämä ei ollut tutkimuksen takia tarpeellista, sillä kummassakin roolissa työskentelevällä on kyseiseen aiheeseen lähtökohtaisesti samanlaiset oikeudet päättää taktisen neuvotteluryhmän käytöstä. Tällöin tieto vastaajan työtehtävästä ei ole relevantti.

Haasteena sähköpostitse tehtävässä kyselyssä oli henkilöiden vastaamaan saaminen ja heidän mielenkiinnon herättäminen sähköpostitse tehtävään kyselyyn. Mielenkiintoa pyrittiin herättämään kyselyn yhteydessä lähetetyssä saatekirjeessä, jossa kerrottiin taustoja niin tutkijasta kuin opinnäytetyöstä. Lisäksi otsikoinnit niin sähköpostiviestissä kuin kyselyssä ja saatekirjeessä pyrittiin pitämään selkeinä ja ytimekkäinä, minkä oletettiin olevan vastaajan näkökulmasta selkeää ja ymmärrettävää.

Lisäksi haasteen toi kyselyyn laaditut avoimet kysymykset. Avoimiin kysymyksiin vastaaminen omin sanoin voi usein karsia vastaajia, mutta tämä silmällä pitäen, kyselyä laadittaessa pyrittiin miettimään, miten vastauksia saataisiin mahdollisimman paljon avointen kysymysten avulla. Kyselyn tarkoituksena oli saada vastaajien omaa ääntä kuuluviin ja heidän omia kokemuksiaan ja mielipiteitään taktisesta neuvottelusta. Ainoa vaihtoehto tämän tuloksen saavuttamiseen oli tehdä avoimia kysymyksiä, joihin vastaajat saivat vastata omin sanoin.

Lisäksi kyselyn tuomana haasteena oli se, ettei sähköpostitse tehtävän kyselyn avulla saatu tutkijan ja vastaajan eikä vastaajien kesken avointa keskustelumahdollisuutta aiheesta. Lisäksi avointen omin sanoin kirjoitettujen vastausten ymmärtämisessä on aina väärinymmärryksen mahdollisuus. Opinnäytetyöhön on avattu kuitenkin vastauksia kohta kohdalta, jolloin vastauksia tulee hyvin esille. Tällöin lukija kykenee myös itse arvioida vastauksia.

6 POHDINTA JA YHTEENVETO

Opinnäytetyössä käsiteltiin ja avattiin Suomen poliisin taktista neuvottelua sekä taktisen neuvotteluryhmän toimintaa. Tarkoituksena oli lisätä tietoisuutta erityisryhmän toiminnasta ja näin ollen lisätä sen käytettävyyttä poliisin operatiivisessa toiminnassa. Tietoisuuden lisäksi kartoitettiin tämän hetkistä tietoisuutta taktisesta neuvottelusta ja sen käytöstä. Sähköpostitse tehty kysely lähetettiin valikoidulle joukolle yleis- ja kenttäjohtajia.

Kyselyn avulla saatujen vastausten perusteella voidaan vetää johtopäätös, että vastaajat kokevat tietoisuutensa taktisesta neuvottelusta ja ryhmän toiminnasta hyväksi, muutamia vastauksia lukuun ottamatta. Vastausten otos on pieni verrattuna siihen, kuinka monelle kysely lähetettiin. Näin ollen vastauksia ei voida mielestäni yleistää. Mikäli kysely olisi tehty kaikille poliisilaitos alueille Suomessa, ja vastausten määrä olisi ollut huomattavasti suurempi, olisi pystytty tehdä laajempaa arviointia. Tällöin olisi pystytty vertaamaan muun muassa aluekohtaisia eroja ja pohtimaan syytä, miksi jollakin alueella tietoisuus ja käytettävyys ovat mahdollisesti parempia kuin jollakin toisella alueella.

Tutkimuksen luotettavuutta arvioitaessa tulee ottaa huomioon etenkin kyselyyn vastanneiden vähäinen määrä. Vaikka vastauksia tulikin jokaiselta alueelta muutama, on otanta silti todella pieni, jotta siitä pystyttäisiin vetämään sen suurempia johtopäätöksiä. Lisäksi vastaajien oma virkaikä ja kokemuspohja voivat vaikuttaa suuresti vastauksiin. Kyselyssä ei selvitetty sitä, kauanko vastaaja oli toiminut yleisjohtajan tai kenttäjohtajan tehtävässä. Tällöin pidempään toiminut ja kokemuksia kerryttänyt poliisi saattaa olla tietoisempi ryhmästä ja sen toiminnasta, tai päinvastoin. Mikäli kyselyssä olisi selvitetty vastaajan virkaikää tai kuinka pitkään hän on toiminut yleis- tai kenttäjohtajana, olisi kyetty vertailemaan sitä, onko virkaiällä ja sitä kautta tulleilla kokemuksilla vaikutusta tietoisuuteen ja käytettävyyteen.

Lähdekritiikin näkökulmasta on mielestäni hyvä huomioida saatavilla olevien lähteiden vähäisyys. Suomalaista lähdemateriaalia taktisesta neuvottelusta on hyvin vähän. Tämän opinnäytetyön historiaa käsittelevässä kappaleessa viitattiin vuonna 1989 poliisiopisto aikaisen Määttäsen, Nurmen ja Välitalon tekemään taktisen neuvottelutaidon kirjallisuuteen, joka on yksi harvoista kirjallisuuden materiaaleista, jotka käsittelevät suoranaisesti nimenomaan Suomen poliisin taktista neuvottelua. Lisäksi viime vuosina on valmistunut muutamia opinnäytetöitä taktiseen neuvotteluun liittyen, joita pystyi hyödyntämään joiltakin osin. Lisäksi opinnäytetyö sisälsi salattua materiaalia, johon oli käytössä muutamia poliisin omia materiaaleja. Tästä syystä myös henkilölähteiden käytön katsoin olevan hyödyllistä ja tarpeellista. Tällöin opinnäytetyöhön saatiin myös tämän hetkistä tietoisuutta taktisesta neuvottelusta. Julkisista lähteistä ei juurikaan löytynyt yksinomaan Suomen poliisi taktiseen neuvotteluun liittyvää materiaalia tai kirjallisuutta. Kansainvälistä materiaalia neuvottelusta ja sen psykologiasta olisi ollut tarjolla paljon. Kansainvälistä materiaalia ja kirjallisuutta ei voida kuitenkaan suoraan verrata Suomen poliisiin ja sen taktiseen neuvotteluun. Tutkimuksen ja työn tarkoituksena oli lisätä poliisin tietoisuutta taktisesta neuvottelusta, jolloin päätin keskittyä tutkimuksessani pääsääntöisesti kotimaiseen kirjallisuuteen ja materiaaliin.

Jälkikäteen pohdittuna koen, että tutkimus on onnistunut. Tutkimuksessa olleeseen kyselyyn saatiin vastauksia sekä sitä kautta jonkinlainen kuva tämänhetkisestä tietoisuudesta ja ryhmän käytöstä.

Tutkimustani ei pystytä suoraan vertaamaan mihinkään aiempaan tutkimukseen, sillä juuri tällaista ei ole aiemmin tehty. Lisäksi tutkimuksen perimmäisenä tavoitteena oli saada opinnäytetyön avulla lisää tietoisuutta taktisesta neuvottelusta, joten konkreettiset tulokset voidaan arvioida luonnollisestikin myöhemmin. Edellyttäen tietenkin sen, että opinnäytetyö päättyy jonkun sellaisen luettavaksi, jolle tästä on hyötyä. Lisäksi tämä opinnäytetyö voi antaa seuraavalle tutkimuksen tekijälle pohjaa, sillä tästäkin löytyy lisätutkimuksen ja -kehityksen mahdollisuuksia. Vaikkakin tietoisuus taktisesta neuvottelusta ja ryhmän toiminnasta on nykypäivänä hyvällä tasolla, parantamisenkin varaa varmasti on.

LÄHTEET

Grubb, A. 2010. Modern day hostage (crisis) negotiation: The evolution of an art form within the policing arena. *Aggression and Violent Behavior* 15. Elsevier. 341-348.

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2004: Tutki ja kirjoita. Helsinki, Tammi. (Kurssikirja)

Kananen, Jorma, 2015: Opinnäytetyön kirjoittajan opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Koivisto, Tarja 2020: Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen taktinen neuvottelija. Sähköpostiviestit 20.8.2020.

Jakosalmi, Henna-Maria 2016: Suomen poliisin taktinen neuvottelu: neuvottelijoiden käsityksiä ja kokemuksia vuorovaikutusilmiöstä. Jyväskylän yliopisto. Maisteritutkielma.

Kadric, Aldin 2017: Suomen poliisin taktisen neuvottelun aikana kerätyn aineiston käsittely. AMK-opinnäytetyö. Poliisiammattikorkeakoulu.

Manninen, Salla 2017: Asiakasväkivallan käsittely sosiaalialalla – Jälkikäsitteilyn yleisyys ja sen yhteys työhyvinvointiin. Jyväskylän Yliopisto. Pro Gradu -tutkielma.

Metsämuuronen Jari, 2001: Laadullisen tutkimuksen perusteet.

Miettinen, Heidi 2018: NEUVO 1 – Johtajuutta tilanneorganisaation ulkopuolella. AMK-opinnäytetyö. Poliisiammattikorkeakoulu.

Määttänen, Matti & Nurmi, Lassi & Välihalo, Tarmo 1989: Taktinen neuvottelutaito, Espoo. Poliisiopisto.

POHA 2020/2010/3292 Poliisihallituksen määräys taktisesta neuvottelusta.

POHA 2020/2013/5267, Poliisihallituksen määräys taktisesta neuvottelusta.

Poliisin operatiivisen kenttötoiminnan perusteet POL-2017-13344.

Husu, Teemu: TANE-kenttäopas.

Tuomi & Sarajärvi, 2009: Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi

SALASSA PIDETTÄVÄ
Suojautaso III
Julkl. (621/1999) 24.1 §:n 5 k

SALASSA PIDETTÄVÄ
Suojautaso III
Julkl. (621/1999) 24.1 §:n 5 k

SALASSA PIDETTÄVÄ
Suojautaso III
Julkl. (621/1999) 24.1 §:n 5 k

SALASSA PIDETTÄVÄ
Suojautaso III
Julkl. (621/1999) 24.1 §:n 5 k

SALASSA PIDETTÄVÄ
Suojautaso III
Julkl. (621/1999) 24.1 §:n 5 k

LIITE 1**Kyselyrunko**

1. *Kerro vapaasti mikä on tämän hetkinen tietoisuutesi taktisesta neuvottelusta ja sen toiminnasta?*
2. *Toimiessasi yleisjohtajana/ kenttäjohtajana, millaisissa tilanteissa käytät taktisen neuvottelun erityisryhmää?*
3. *Mikäli ryhmää ei käytetä, miksi sitä ei käytetä?*
4. *Kuvaile tilanne/ tehtävä, jolle määräisit taktisen neuvottelun ryhmän?*
5. *Mitä hyötyä koet erityisryhmistä, erityisesti taktisen neuvottelun ryhmästä?*
6. *Koetko, että taktisen neuvottelun ryhmää tulisi käyttää enemmän?*
7. *Mitä toivoisit yleisjohtajana/ kenttäjohtajana enemmän tai vähemmän taktisen neuvottelun ryhmältä?*
8. *Kuvaile oman poliisilaitoksen/ alueen taktisen neuvottelun ryhmää ja sen käyttöä, toimiiko se ja käytetäänkö sitä kuinka paljon?*